

VYHLÁŠKA č. 72/2005 Sb.

ze dne 9. února 2005

o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví podle § 28 odst. 6, § 121 odst. 1 a § 123 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákona č. 383/2005 Sb. a zákona č. 49/2009 Sb.:

§ 1

Poskytování poradenských služeb

(1) Poradenské služby ve školách a školských poradenských zařízeních jsou poskytovány dětem, žákům, studentům (dále jen "žák"), jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením.

(2) Školská poradenská zařízení a školy poskytují bezplatně standardní poradenské služby v rozsahu uvedeném v přílohách č. 1 až 4 k této vyhlášce, a to na žádost žáků, jejich zákonných zástupců, škol nebo školských zařízení nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci. Podmínkou poskytnutí psychologické nebo speciálně pedagogické poradenské služby je předání informace podle odstavce 3 a písemný souhlas žáka nebo jeho zákonného zástupce. Souhlasu není třeba v případech stanovených jinými právními předpisy¹⁾.

(3) Škola nebo školské poradenské zařízení musí předem srozumitelně informovat žáka a v případě žáka, který má zákonného zástupce, také jeho zákonného zástupce o

a) všech podstatných náležitostech poskytované poradenské služby, zejména o povaze, rozsahu, trvání, cílech a postupech poskytované poradenské služby,

b) prospěchu, který je možné očekávat, a o všech předvídatelných důsledcích, které mohou vyplynout z poskytování poradenské služby, i možných následcích, pokud tato služba nebude poskytnuta,

c) jeho právech a povinnostech spojených s poskytováním poradenských služeb, včetně práva žádat kdykoli poskytnutí poradenské služby znovu, práva podat návrh na projednání podle § 16a odst. 5 školského zákona, práva žádat o revizi podle § 16b školského zákona a práva podat podnět České školní inspekci podle § 174 odst. 5 školského zákona,

a to prostřednictvím formuláře, jehož vzor je stanoven v příloze č. 5 k této vyhlášce.

(4) Poradenská služba se začne poskytovat bez zbytečného odkladu, nejpozději však do tří měsíců ode dne přijetí žádosti, nestanoví-li jiný právní předpis jinak. Podmínkou poskytnutí poradenské služby je, že žadatel poskytl součinnost potřebnou k naplnění účelu poradenské služby. Krizová poradenská intervence, kterou se poskytuje pomoc v naléhavých ohrožujících situacích, se poskytuje bezprostředně po přijetí žádosti.

(5) Výsledkem poradenských služeb školských poradenských zařízení směřujících k zjišťování speciálních vzdělávacích potřeb nebo mimořádného nadání žáka jsou zpráva a doporučení, jejichž náležitosti jsou upraveny jiným právním předpisem⁴⁾.

(6) Školské poradenské zařízení dále vydává zprávu vždy v případě, že poradenská služba spočívá v psychologické nebo speciálně pedagogické diagnostice, nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci.

§ 2

Účel poradenských služeb

Účelem poradenských služeb je přispívat zejména k

a) vytváření vhodných podmínek pro zdravý tělesný a psychický vývoj žáků, pro jejich sociální vývoj, pro rozvoj jejich osobnosti před zahájením vzdělávání a v průběhu

vzdělávání,

b) naplňování vzdělávacích potřeb a rozvíjení schopností, dovedností a zájmů před zahájením a v průběhu vzdělávání,

c) zjišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka a mimořádného nadání žáka, doporučování vhodných podpůrných opatření a vyhodnocování poskytování podpůrných opatření žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a žákům mimořádně nadaným,

d) prevenci a řešení vzdělávacích a výchovných obtíží, prevenci různých forem rizikového chování a dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací,

e) vytváření vhodných podmínek pro vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9 školského zákona,

f) vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce pro žáky, kteří jsou příslušníky jiných kultur nebo žijí v odlišných životních podmínkách,

g) vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce pro žáky nadané a mimořádně nadané,

h) vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšího profesního uplatnění,

i) rozvíjení pedagogicko-psychologických a speciálně pedagogických znalostí a profesních dovedností pedagogických pracovníků ve školách a školských zařízeních,

j) podpoře vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných ve školách a školských zařízeních, jakož i zmírňování důsledků znevýhodnění a prevenci jeho prohlubování,

k) metodické podpoře pedagogů, kteří se podílejí na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných,

l) metodické podpoře výchovných poradců a školních metodiků prevence, asistentů pedagoga a dalších pedagogických i nepedagogických pracovníků, kteří se podílejí na zajišťování podpůrných opatření ve vzdělávání žáků,

m) posílení kvality poskytovaných poradenských služeb zejména prostřednictvím součinnosti školských poradenských zařízení a školních poradenských pracovišť,

n) součinnosti s orgány veřejné moci a s právnickou osobou uvedenou v § 16b odst. 1 školského zákona.

§ 2a

Pravidla poskytování poradenských služeb

(1) Při poskytování poradenských služeb školy a školská poradenská zařízení

a) dodržují účel poradenských služeb,

b) dodržují etické zásady poskytování poradenských služeb,

c) vycházejí z individuálních potřeb žáka, podporují jeho samostatnost a přispívají k jeho sociálnímu začleňování,

d) poskytují zletilému žákovi nebo zákonnému zástupci žáka zprávu a doporučení, které jsou výsledkem psychologické nebo speciálně pedagogické diagnostiky,

e) spolupracují s jinými školami a školskými zařízeními,

f) sledují a vyhodnocují poskytování navržených podpůrných opatření žáka,

g) informují žáka a zákonného zástupce žáka o poradenských službách poskytovaných školou nebo školským poradenským zařízením,

h) poskytují žákovi a zákonnému zástupci žáka podrobné a srozumitelné seznámení s průběhem a výsledkem poskytování poradenských služeb.

(2) Při poskytování poradenských služeb školská poradenská zařízení na základě souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka poskytují závěry vyšetření, které jsou podkladem pro doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, dalšímu školskému poradenskému zařízení, které se na péči o žáka podílí.

§ 2b

Psychologická a speciálně pedagogická diagnostika

(1) Školská poradenská zařízení volí postupy, nástroje a metody odpovídající účelu vyšetření, vycházející z aktuálního stavu poznatků příslušné vědní disciplíny a v souladu s těmito poznatky s nimi pracují; v případě zásadních rozhodnutí z hlediska vzdělávacích potřeb je nutné rozhodnutí založit na využití několika postupů.

(2) Postupy, nástroje a metody psychologické nebo speciálně pedagogické diagnostiky musí být standardizované. Není-li to možné, volí poradenská zařízení ty postupy, nástroje a metody, které mají prokazatelný přínos pro diagnosticko-intervenční péči ve vzdělávání žáka a slouží k zjištění vzdělávacích potřeb žáka a uzpůsobení postupů práce s ním, a to ve školním i domácím prostředí.

(3) Je-li pro poskytování poradenských služeb nutné lékařské posouzení zdravotního stavu žáka nebo posouzení jiným odborníkem, pak se k závěrům tohoto posouzení vždy přihlíží.

§ 3

Školská poradenská zařízení

(1) Typy školských poradenských zařízení jsou:

a) pedagogicko-psychologická poradna (dále jen "poradna"),

b) speciálně pedagogické centrum (dále jen "centrum").

(2) Školská poradenská zařízení poskytují poradenské služby prostřednictvím pedagogických pracovníků a sociálních pracovníků, jejichž činnost je stanovena v příloze č. 4 k této vyhlášce. Ředitel školského poradenského zařízení zajistí průběžné metodické vedení těchto pracovníků.

(3) Pedagogickým pracovníkům vykonávajícím pedagogicko-psychologickou činnost ve školách a školských poradenských zařízeních je poskytována odborná podpora za účelem zvýšení kvality poradenských služeb právnickou osobou zřízenou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

(4) K naplnění vzdělávacích potřeb žáka školská poradenská zařízení při poskytování poradenských služeb spolupracují s dalšími odborníky.

§ 4

Další dokumentace

(1) Školské poradenské zařízení vede dokumentaci

a) o žádostech o poskytnutí poradenské služby, o odmítnutí nebo přerušení poskytování poradenské služby,

b) o vyšetření, jeho výsledcích a poskytnuté péči individuální i skupinové, včetně zprávy a doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami a žáka mimořádně nadaného,

c) o doporučeních k poskytování podpůrných opatření, jejich druhu, skladbě a stupních a o případných změnách těchto doporučení,

d) o doporučeních ke vzdělávání žáků ve škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona,

e) o poskytnutí informace podle § 1 odst. 3,

- f) o součinnosti se školami a školskými zařízeními,
- g) o komunikaci a spolupráci s orgány veřejné moci,
- h) o revizi zprávy a doporučení podle § 16b školského zákona.

(2) Škola vede o poradenských službách poskytovaných školním psychologem nebo speciálním pedagogem dokumentaci podle odstavce 1 písm. a), b) a e) až g) a o poradenských službách poskytovaných školním metodikem prevence nebo výchovným poradcem dokumentaci podle odstavce 1 písm. b), f) a g).

(3) Škola dále vede dokumentaci o poskytovaných podpůrných opatřeních prvního stupně.
§ 5

Poradna

(1) Poradna poskytuje služby pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství a pedagogicko-psychologickou a speciálně pedagogickou pomoc při výchově a vzdělávání žáků.

(2) Činnost poradny se uskutečňuje ambulantně na pracovišti poradny a návštěvami zaměstnanců právnické osoby vykonávající činnost poradny ve školách a školských zařízeních.

(3) Poradna

a) zjišťuje pedagogicko-psychologickou připravenost žáků na povinnou školní docházku a vydává o ní zprávu a doporučení,

b) zjišťuje speciální vzdělávací potřeby žáků škol a na základě výsledků psychologické a speciálně pedagogické diagnostiky vypracovává doporučení s návrhy podpůrných opatření pro žáka,

c) vydává zprávu a doporučení podle jiného právního předpisu⁴⁾ za účelem stanovení podpůrných opatření na základě posouzení speciálních vzdělávacích potřeb žáka nebo mimořádného nadání žáka,

d) vydává zprávu a doporučení podle jiného právního předpisu⁴⁾ k zařazení žáka do školy, třídy, oddělení nebo studijní skupiny zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona nebo zařazení nebo převedení do vzdělávacího programu odpovídajícího vzdělávacím potřebám žáka,

e) provádí psychologická a speciálně pedagogická vyšetření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáky mimořádně nadané,

f) poskytuje žákům přímou speciálně pedagogickou a psychologickou intervenci,

g) poskytuje poradenské služby žákům se zvýšeným rizikem školní neúspěšnosti nebo vzniku problémů v osobnostním a sociálním vývoji; jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům vzdělávajícím tyto žáky poskytuje poradenské služby zaměřené na vyjasňování osobních perspektiv žáků,

h) poskytuje poradenské služby žákům z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami,

i) poskytuje metodickou podporu škole a školskému zařízení při poskytování poradenských služeb a podpůrných opatření,

j) poskytuje žákům kariérové poradenství,

k) poskytuje informační, konzultační, poradenskou a metodickou podporu zákonným zástupcům žáka,

l) prostřednictvím metodika prevence zajišťuje prevenci rizikového chování, realizaci preventivních opatření a koordinaci školních metodiků prevence.

§ 6

Centrum

(1) Centrum poskytuje poradenské služby zejména při výchově a vzdělávání žáků s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, vadami řeči, souběžným postižením více vadami nebo autismem. Jedno centrum poskytuje poradenské služby v rozsahu odpovídajícím jednomu nebo více druhům znevýhodnění podle věty první v souladu s částí II přílohy č. 2 k této vyhlášce.

(2) Žákům škol zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona a školských zařízení jsou poradenské služby centra poskytovány pouze v rámci diagnostické péče. Centrum poskytuje žákům podle věty první přímé speciálně pedagogické a psychologické intervence, nemůže-li tyto služby zajistit škola nebo školské zařízení, kde je žák zařazen.

(3) Činnost centra se uskutečňuje ambulantně na pracovišti centra a návštěvami pedagogických pracovníků centra ve školách a školských zařízeních, případně v rodinách, v zařízeních pečujících o žáky uvedené v odstavci 1.

(4) Centrum:

- a) zjišťuje připravenost žáků uvedených v odstavci 1 na povinnou školní docházku,
- b) zjišťuje speciální vzdělávací potřeby žáků uvedených v odstavci 1 a přihlíží přitom k lékařskému posouzení zdravotního stavu nebo posouzení jiným odborníkem, zpracovává odborné podklady pro nastavení podpůrných opatření pro tyto žáky a pro jejich zařazení nebo přeřazení do škol a školských zařízení a pro další vzdělávací opatření, vypracovává zprávy z vyšetření a doporučení ke vzdělávání žáků,
- c) zajišťuje speciálně pedagogickou péči a speciálně pedagogické vzdělávání pro žáky uvedené v odstavci 1, kteří jsou vzděláváni ve škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině, která není zřízena podle § 16 odst. 9 školského zákona, nebo kterým je stanoven jiný způsob plnění povinné školní docházky²⁾,
- d) vydává zprávu a doporučení podle jiného právního předpisu⁴⁾ za účelem stanovení podpůrných opatření na základě posouzení speciálních vzdělávacích potřeb žáka,
- e) vydává zprávu a doporučení podle jiného právního předpisu⁴⁾ pro zařazení žáka do školy, třídy, oddělení nebo studijní skupiny zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona nebo zařazení nebo převedení do vzdělávacího programu odpovídajícího vzdělávacím potřebám žáka,
- f) poskytuje kariérové poradenství žákům uvedeným v odstavci 1,
- g) vykonává speciálně pedagogickou a psychologickou diagnostiku a poskytuje poradenské služby se zaměřením na pomoc při řešení problémů ve vzdělávání, v psychickém a sociálním vývoji žáků uvedených v odstavci 1, na zjištění individuálních předpokladů a vytváření podmínek pro uplatňování a rozvíjení schopností, nadání a na začleňování do společnosti,
- h) poskytuje pedagogickým pracovníkům a zákonným zástupcům poradenství v oblasti vzdělávání žáků uvedených v odstavci 1,
- i) poskytuje metodickou podporu škole,
- j) poskytuje informační, konzultační, poradenskou a metodickou podporu zákonným zástupcům žáků.

§ 7

Škola

(1) Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole školním poradenským pracovištěm, ve kterém působí zpravidla výchovný poradce a školní metodik prevence, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli

výchov, případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem.

(2) Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené zejména na

- a) poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- b) sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření,
- c) prevenci školní neúspěšnosti,
- d) kariérové poradenství spojující vzdělávací, informační a poradenskou podporu k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění,
- e) podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami,
- f) podporu vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných,
- g) průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole a školském zařízení,
- h) včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů,
- i) předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace,
- j) průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou,
- k) metodickou podporu učitelům při použití psychologických a speciálně pedagogických postupů ve vzdělávací činnosti školy,
- l) spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci,
- m) spolupráci školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními.

(3) Škola zpracovává a uskutečňuje program poradenských služeb ve škole, který zahrnuje popis a vymezení rozsahu činností pedagogických pracovníků uvedených v odstavci 1, preventivní program školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování.

(4) Pedagogičtí pracovníci uvedení v odstavci 1 se podílejí na zajišťování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, poskytují součinnost školským poradenským zařízením a spolupracují s orgány veřejné moci za účelem ochrany práv žáků.

(5) Škola spolupracuje se školským poradenským zařízením také v oblasti dalších služeb zajišťovaných pro žáky podle standardních činností uvedených v přílohách č. 1 a 2 k této vyhlášce a služeb zajišťovaných školou.

§ 8

Poskytování poradenských služeb za úplatu

(1) Školská poradenská zařízení poskytují za úplatu poradenské služby uvedené v přílohách č. 1 až 3 k této vyhlášce, a to na žádost osob, které nejsou uvedeny v § 1 odst. 1.

(2) Výše úplaty za poskytování poradenských služeb podle odstavce 1 se rovná nejvýše součtu všech nákladů prokazatelně a nezbytně vynaložených školským poradenským zařízením na poskytnutou službu.

§ 9

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. Vyhláška Ministerstva školství České socialistické republiky č. 130/1980 Sb., o výchovném poradenství.
2. Vyhláška č. 233/2003 Sb., kterou se mění vyhláška č. 130/1980 Sb., o výchovném poradenství.

§ 10

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem jejího vyhlášení.

Přechodné ustanovení zavedeno vyhláškou č. 197/2016 Sb. Čl. II

Speciálně pedagogické centrum poskytující poradenské služby pro děti, žáky a studenty se specifickými poruchami chování nebo učení přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky, uvede svou činnost do souladu s vyhláškou č. 72/2005 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky, do 1 roku ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky.

Ministryně:

JUDr. Buzková v. r.

Příloha č. 1 k vyhlášce č. 72/2005 Sb.

Standardní činnosti poraden

I. Komplexní nebo zaměřená psychologická a speciálně pedagogická diagnostika:

1. Zjišťování předpokladů pro školní docházku, skupinová a individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika školní zralosti.
2. Individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika dětí předškolního věku z důvodů nerovnoměrného vývoje.
3. Individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika dětí předškolního věku, žáků základních škol a žáků středních škol s problémy v adaptaci a s výchovnými problémy, včetně specifických poruch chování.
4. Individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika žáků základních škol, žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol se vzdělávacími problémy, včetně specifických poruch učení, a žáků neprospívajících.
5. Individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika jako podklad pro:
 - a) návrhy na podpůrná opatření, včetně jejich členění do stupňů a případných kombinací,
 - b) zařazování a přeřazování žáků se závažnými vývojovými poruchami učení nebo chování do škol, tříd, oddělení a studijních skupin zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona,
 - c) psychologickou a speciálně pedagogickou diagnostiku žáků základních škol, žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol s osobnostními nebo sociálně-vztahovými problémy,
 - d) psychologickou a speciálně pedagogickou diagnostiku nadání a mimořádného nadání žáků,
 - e) doporučení ke vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení nebo chování a dalšími speciálními vzdělávacími potřebami.
6. Skupinová a individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika jako podklad pro pomoc žákům základních škol a žákům středních škol v případech komplikací při volbě další školy či povolání.

7. Diagnostika sociálního klimatu a rizikového chování v třídních kolektivech jako podklad pro tvorbu programů prevence rizikového chování.

8. Diagnostika sociálního klimatu třídních kolektivů jako podklad pro tvorbu nápravných programů.

9. Individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika mimořádného nadání žáků.

II. Psychologická a speciálně pedagogická intervence:

1. Poradenská intervence u dětí předškolního věku, žáků základních škol, žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol, zákonných zástupců a pedagogických pracovníků v životní krizi či nouzi a individuální pomoc těmto jedincům při zpracování krize v případech problémů, které negativně ovlivňují vzdělávání dítěte nebo žáka.

2. Včasná poradenská péče a práce s dětmi předškolního věku s nerovnoměrným vývojem, zejména s obtížemi v adaptaci, a jejich dlouhodobé vedení.

3. Základní individuální a skupinová reedukace žáků s potřebou podpůrných opatření ve vzdělávání, zejména u žáků se specifickými poruchami učení a chování, jejichž problémy vyžadují odborně mimořádně náročnou speciálně pedagogickou péči.

4. Individuální a skupinová práce se žáky základních škol, žáky středních škol a studenty vyšších odborných škol s obtížemi v adaptaci, s osobnostními, sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a potížemi, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání.

5. Individuální a skupinové kariérové poradenství pro žáky základních a středních škol a studenty vyšších odborných škol.

6. Poradenské nebo poradensko-terapeutické vedení rodin s dítětem nebo žákem v případě problémů, které negativně ovlivňují vzdělávání dítěte nebo žáka.

7. Poradenské konzultace a poradenské vedení zákonných zástupců dětí předškolního věku a žáků základních a středních škol, kterým je poskytována individuální nebo skupinová diagnostická a intervenční péče poradny.

8. Poradenské konzultace a doporučení pedagogickým pracovníkům vzdělávajícím děti a žáky, kterým je poskytována individuální nebo skupinová diagnostická a intervenční péče poradny (tzv. intervence ve škole pro žáky).

III. Informační a metodická činnost a příprava podkladů pro vzdělávací opatření a dokumentace:

1. Metodické vedení pedagogů a rodičů při:

a) uplatňování podpůrných opatření ve vzdělávání žáka,

b) vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných,

c) rozvoji komunikace, následně při rozvoji školních dovedností a v návaznosti na plnění vzdělávacích programů,

d) individuálních programech k rozvoji percepčních oblastí a motoriky s ohledem na individuální potřeby žáka,

e) podpůrných rodičovských skupinách.

2. Metodická pomoc při tvorbě preventivních programů rizikového chování a participace na preventivních programech školy. Koordinace a metodické vedení práce výchovných poradců, školních metodiků prevence v základních a středních školách a dalších pedagogických pracovníků škol.

3. Příprava podkladů:

a) pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami zejména pro žáky se

specifickými poruchami učení a chování do základních a středních škol,

b) pro zařazení žáků uvedených v § 16 odst. 9 školského zákona a zejména žáků se závažnými poruchami učení a chování do škol, tříd, oddělení a studijních skupin s upravenými vzdělávacími programy pro tyto žáky.

4. Při přípravě zpráv a doporučení v případech, kdy je žák v péči odborného lékaře nebo klinického psychologa, školské poradenské zařízení přihlíží při stanovování podpůrných opatření ve vzdělávání žáka ke klinické diagnóze a léčebným opatřením odborného lékaře nebo klinického psychologa, který tuto péči žákovi poskytuje, pokud tyto podklady zákonný zástupce nebo žák školskému poradenskému zařízení předá.

5. Zpracování zpráv a doporučení v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.

6. Pokud školské poradenské zařízení zjistí podezření na klinickou diagnózu žáka, doporučí mu vyšetření zdravotního stavu poskytovatelem zdravotních služeb v příslušném oboru.

7. Poskytování odborných konzultací pedagogickým pracovníkům:

a) v oblasti péče o děti předškolního věku, žáky základních škol, žáky středních škol a studenty vyšších odborných škol, jejichž školní vzdělávání vyžaduje zvláštní pozornost,

b) poskytování odborných konzultací pedagogickým pracovníkům základních a středních škol v souvislosti se vzděláváním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, s vytvářením doporučení ke vzdělávání a naplňováním individuálních vzdělávacích plánů pro tyto žáky.

8. Vedení dokumentace, vedení evidence a administrativa související se standardními činnostmi v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.

9. Vyhodnocování realizovaných preventivních programů škol v regionální působnosti pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence.

10. Spolupráce se středisky výchovné péče při poskytování standardních služeb pro žáky se specifickými poruchami chování a s rizikovým chováním, spolupráce s jejich zákonnými zástupci a pedagogickými pracovníky, kteří je vzdělávají.

11. Koordinace činnosti poradny a centra při vytváření doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, při poskytování souběžné péče.

Příloha č. 2 k vyhlášce č. 72/2005 Sb.

Standardní činnosti center

I. Standardní činnosti společné

I.I. Komplexní nebo zaměřená speciálně pedagogická a psychologická diagnostika

1. Individuální speciálně pedagogická diagnostika a psychologická diagnostika jako podklad pro:

a) doporučení podpůrných opatření pro účely vzdělávání žáků uvedených v § 6 odst. 1,

b) stanovení speciálně pedagogických intervenčních postupů u žáků uvedených v § 6 odst. 1 včetně způsobů jejich zajištění,

c) zpracování návrhů na zařazování a přeřazování žáků podle písmena uvedených v § 6 odst. 1 včetně způsobů jejich zajištění do škol, tříd, nebo studijních skupin zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona,

d) zpracování návrhů vzdělávání žáka podle vzdělávacího programu odpovídajícího jeho vzdělávacím potřebám.

2. Diagnostika potřebnosti a zpracování doporučení k uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky žáků uvedených v § 6 odst. 1.

3. Zjišťování potřebnosti a zpracování návrhů uzpůsobení podmínek konání závěrečných zkoušek nebo přijímacích zkoušek žáků uvedených v § 6 odst. 1.

4. Zjišťování účinnosti a potřebnosti uplatňovaných podpůrných opatření a speciálně pedagogických a psychologických intervenčních postupů pro účely vzdělávání žáků, kterým centrum poskytuje poradenské služby.

5. Poskytování služeb kariérového poradenství pro žáky uvedené v § 6 odst. 1.

I.II. Speciálně pedagogická a psychologická intervence a poradenská podpora

1. Provádění speciálně pedagogické nebo psychologické intervence u žáků uvedených v § 6 odst. 1 vzdělávaných ve třídách, odděleních, studijních skupinách, které nejsou zřízeny podle § 16 odst. 9 školského zákona a ve školských zařízeních v souladu s individuálním vzdělávacím plánem žáka.

2. Provádění speciálně pedagogické nebo psychologické intervence u žáků, kterým speciálně pedagogické centrum doporučilo takovéto podpůrné opatření a kteří se vzdělávají ve třídě zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona a určené žákům s jiným znevýhodněním, v souladu s individuálním vzdělávacím plánem žáka.

3. Poskytování poradenských informací zletilým žákům nebo zákonným zástupcům žáků o souvisejících dalších službách, zejména sociálních nebo zdravotnických.

4. Poskytování poradenských informací o kompenzačních a dalších pomůckách včetně didaktických a jejich dostupnosti, poskytování instrukce k jejich používání v průběhu vzdělávání žáka.

5. Poskytování včasné intervence žákům uvedeným v § 6 odst. 1 pedagogicko-psychologickými prostředky a v propojení a spolupráci s odborníky jiných profesí, kteří se podílejí nebo se mohou podílet na podpoře psychomotorického a sociálního vývoje dětí a se zaměřením na celou rodinu.

6. Poskytování krizové intervence žákům uvedeným v § 6 odst. 1 a jejich zákonným zástupcům v propojení a ve spolupráci s odborníky jiných profesí, kteří se podílejí nebo se mohou podílet na řešení vzniklé situace se zaměřením na celou rodinu.

I.III. Informační a metodická činnost, podpora a evidence

1. Poskytování poradenské podpory a informací o možnostech vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, o vzdělávací nabídce a dalších poskytovatelích poradenských služeb, jejich obsahu a dostupnosti pro zákonné zástupce a pedagogické pracovníky žáků, kterým speciálně pedagogické centrum poskytuje služby.

2. Poskytování poradenské podpory a informací o sociálních službách, jejich obsahu, poskytovatelích, síti a dostupnosti pro zákonné zástupce a pedagogické pracovníky žáků, kterým speciálně pedagogické centrum poskytuje služby.

3. Metodická podpora a poskytování odborných konzultací pedagogickým pracovníkům škol vzdělávajícím žáky uvedené v § 6 odst. 1 při realizaci podpůrných opatření.

4. Metodická pomoc školám při tvorbě inkluzivního prostředí třídy, ve které se vzdělává žák se sluchovým postižením, tělesným postižením, zrakovým postižením, mentálním postižením, s autismem, se souběžným postižením více vadami a s vadami řeči.

5. Vedení dokumentace, vedení evidence činnosti centra a administrativa související se standardními činnostmi, příprava dokumentů pro správní řízení v oblasti vzdělávání žáků, kterým centrum poskytuje poradenské služby.

6. Spolupráce se školou, poradnou, dalšími centry, případně středisky výchovné péče při poskytování souběžných poradenských služeb žákům.

7. Zapůjčování odborné literatury a rehabilitačních a kompenzačních pomůcek podle potřeb žáků a nácvik jejich používání žáky a zákonnými zástupci žáků.

8. Tvorba a nabídka speciálních pomůcek podle individuálních potřeb žáků a nácvik jejich

používání žáky a zákonnými zástupci žáků.

9. Poskytování informací o možnostech využití kompenzačních, rehabilitačních a didaktických pomůcek.

10. Metodická podpora asistentů pedagoga, jejichž působení ve třídě centrum doporučilo.

11. Koordinace činnosti centra a poradny při vytváření doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami v případě poskytování souběžné péče.

II. Standardní činnosti speciální

II.I. Centrum poskytující služby žákům s vadami řeči, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky

1. Orientační logopedické vyšetření a depistáž poruch komunikace.

2. Individuální speciálně pedagogická a psychologická diagnostika u žáků s narušenou komunikační schopností pro účely stanovení podpůrných opatření a v případě potřeby i zpracování návrhů na vzdělávání žáka ve třídě zřízené pro žáky s vadami řeči a potřebou využívání náhradních komunikačních systémů.

3. Individuální logopedická diagnostika, aplikace logopedických diagnostických postupů.

4. Stanovování podpůrných opatření pro účely vzdělávání žáků s narušenou komunikační schopností a specifickými poruchami učení na podkladě vady řeči.

5. Stanovování logopedických intervenčních postupů a programů pro účely rozvoje komunikačních dovedností a komunikační kompetence žáka v oblasti mluvené a psané řeči a jejich vyhodnocování.

6. Provádění logopedických intervenčních postupů, zejména stimulačních, edukačních a reedukačních.

7. Podpora senzomotorického, kognitivního a sociálního rozvoje k vytváření primárních školních dovedností a k prevenci vzniku specifických poruch učení.

8. Provádění kontrolních speciálně pedagogických a logopedických vyšetření.

9. Metodické vedení pedagogických pracovníků škol při zajišťování podmínek ve vzdělávání žáků s narušenou komunikační schopností, včetně metodické podpory pro užívání alternativní a augmentativní komunikace, hlasové výchovy a hlasové hygieny.

10. Metodické vedení pedagogických pracovníků při zajišťování školních programů primární logopedické prevence.

11. Zjišťování a stanovování potřeby uzpůsobení podmínek konání maturitní zkoušky, závěrečných zkoušek a přijímacích zkoušek u žáků s narušenou komunikační schopností.

12. Poskytování logopedické péče žákům s narušenou komunikační schopností vzdělávaným v inkluzivních podmínkách, kterým centrum stanovilo podpůrná opatření, včetně žáků, kteří nevyžadují úpravu vzdělávacího programu.

13. Metodická podpora zákonným zástupcům žáků s vadou řeči k provádění stanovených logopedických cvičení žáka, zpracování a vedení záznamů o individuální logopedické péči.

14. Zpracování a vedení záznamů o individuální logopedické péči.

15. Tvorba didaktických a metodických materiálů pro rozvoj komunikace, tvorba pracovních listů.

II.II. Centrum poskytující služby žákům se zrakovým postižením, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky

1. Individuální speciálně pedagogická a psychologická diagnostika u žáků se zrakovým postižením pro účely stanovení podpůrných opatření a v případě potřeby i zpracování návrhů na vzdělávání žáka ve třídě zřízené pro žáky se zrakovým postižením.

2. Návčik specifických činností u žáka se zrakovým postižením.
 3. Rozvoj zrakových funkcí, zraková stimulace.
 4. Smyslová výchova žáka.
 5. Propedeutika čtení a psaní bodového písma.
 6. Propedeutika čtení a psaní zvětšeného černotisku, grafomotorické cviky.
 7. Tyflografika, návčik podpisu.
 8. Zraková hygiena.
 9. Rozvoj matematických představ.
 10. Rozvoj estetického vnímání.
 11. Návčik orientace a samostatného pohybu.
 12. Návčik sebeobsluhy.
 13. Poskytování informací o didaktických, zvukových a audiovizuálních pomůčkách pro žáky se zrakovým postižením zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům.
 14. Realizace sociálně rehabilitačních programů.
 15. Zajišťování odborných konzultací a metodické podpory pro zákonné zástupce a pedagogy škol a školských zařízení zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům vzdělávajícím žáky se zrakovým postižením.
 16. Práce se speciálními učebnicemi, speciálními učebními pomůčkami a kompenzačními pomůčkami.
- II.III. Centrum poskytující služby žákům se sluchovým postižením, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky*
1. Individuální speciálně pedagogická a psychologická diagnostika u žáků se sluchovým postižením pro účely stanovení podpůrných opatření a v případě potřeby i zpracování návrhů na vzdělávání žáka ve třídě zřízené pro žáky se sluchovým postižením.
 2. Budování a rozvoj audioorální komunikace, její složky receptivní, zejména poslechu a odezírání, a složky produktivní.
 3. Rozvoj českého znakového jazyka a dalších komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob.
 4. Poskytování informací o možnostech vzdělávání a komunikace osob se sluchovým postižením a jejich životě zákonným zástupcům, popřípadě starším žákům.
 5. Podpora rodiny v celkovém harmonickém rozvoji dětí, žáků a studentů.
 6. Pořádání kurzů komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob pro zákonné zástupce, pedagogické i nepedagogické pracovníky škol a školských zařízení.
 7. Spolupráce s příslušným odborným zdravotnickým zařízením na speciálně pedagogické přípravě žáka na vyšetření, případný zákrok, na využívání kompenzačních pomůcek a participace na následné rehabilitaci.
 8. Cvičení na posilování nepostižených smyslových funkcí.
 9. Individuální a skupinové terapie pro zákonné zástupce vedené psychologem.
 10. Poradensko-terapeutické vedení rodin, krizová terapie, terapie pro neslyšící zákonné zástupce.
 11. Sluchová výchova, zásady manuální komunikace, rozvoj motoriky dítěte, výstavba orální řeči, alternativních metod čtení, analyticko-syntetická metoda čtení, vedení pojmových deníků, řešení výchovných problémů, návčik čtení s porozuměním apod.
 12. Návčik činností pro vyšetření audiometrem a příprava na audiometrické vyšetření.

II.IV. Centrum poskytující služby žákům s tělesným postižením, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky

- 1. Individuální speciálně pedagogická a psychologická diagnostika u žáků s tělesným postižením pro účely stanovení podpůrných opatření a v případě potřeby i zpracování návrhů na vzdělávání žáka ve třídě zřízené pro žáky s tělesným postižením.*
- 2. Posouzení předpokladů pro rozvoj školních dovedností žáka z hlediska jeho psychomotorického vývoje.*
- 3. Budování a rozvoj komunikativních, lokomočních, manipulačních a dalších dovedností žáků s tělesným postižením.*
- 4. Školní věk - metodika nácviku čtení a psaní, tj. zejména grafomotorika po obsahové a technické stránce, specifické metodiky nácviku psaní a čtení nebo alternativních metod čtení.*
- 5. Speciální nácvik práce s počítačem jako prostředkem komunikace a získávání informací*
- 6. Zajišťování logopedické péče žákům s tělesným postižením.*

II.V. Centrum poskytující služby žákům s mentálním postižením, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky

- 1. Individuální speciálně pedagogická a psychologická diagnostika u žáků s mentálním postižením pro účely stanovení podpůrných opatření a v případě potřeby i zpracování návrhů na vzdělávání žáka ve třídě zřízené pro žáky s mentálním postižením.*
- 2. Podpora všestranného rozvoje dětí, žáků a studentů s potřebou podpůrných opatření z důvodu mentálního postižení zahrnující podporu rozvoje hrubé a jemné motoriky, grafomotoriky, sebeobsluhy, sociálních vztahů, estetického vnímání, slovní zásoby.*
- 3. Metodika cvičení pro děti raného věku, smyslová výchova.*
- 4. Systematický rozvoj slovní zásoby a dílčích strategií učení.*
- 5. Podpora krátkodobé paměti, rozvoj pozornosti žáků.*
- 6. Příprava na zařazení do výchovně vzdělávacího procesu.*
- 7. Další formy a metody výuky pro vzdělávání žáků s mentálním postižením vycházející z nových poznatků vědy.*
- 8. Nácvik alternativních forem čtení.*
- 9. Využívání nových technologií, zejména elektronických učebnic.*
- 10. Zajišťování logopedické péče se zaměřením na alternativní a augmentativní komunikaci.*
- 11. Využívání různých druhů podpůrných terapeutických postupů, zejména arteterapie a muzikoterapie.*
- 12. Poskytování metodické podpory pedagogům pro využívání vhodných didaktických a speciálně pedagogických přístupů.*
- 13. Individuální programy k rozvoji percepčních oblastí a motoriky s ohledem na individuální potřeby zahrnující koncept bazální stimulace, ergoterapeutické prvky a stimulační programy.*

II.VI. Centrum poskytující služby žákům s autismem, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky

- 1. Příprava na zařazení do výchovně vzdělávacího procesu a vzdělávání žáků s autismem.*
- 2. Individuální speciálně pedagogická a psychologická diagnostika u žáků s autismem pro účely stanovení podpůrných opatření a v případě potřeby i zpracování návrhů na vzdělávání žáka ve třídě zřízené pro žáky s autismem.*
- 3. Spolupráce s rodinou - rozvoj funkční komunikace, sociálních dovedností, pracovních návyků, sebeobsluhy, volnočasových aktivit, eliminace problémového chování, práce s*

rodinou, vytváření podpůrných rodičovských skupin.

4. Nácvik funkční komunikace, sociálního chování a zvládnání náročného chování.

5. Individuální programy k rozvoji percepčních oblastí a motoriky s ohledem na individuální potřeby zahrnující zejména koncept bazální stimulace, ergoterapeutické prvky a stimulační programy.

6. Podpora a vedení při rozvoji sebeobsluhy, pracovních dovedností a sociálních kompetencí.

7. Uplatňování metodiky strukturovaného učení, využívání behaviorálních schémat a jiných postupů; spolupráce s rodinou, konzultace s ostatními účastníky péče.

8. Zajišťování metodické podpory pedagogickým pracovníkům v oblasti volby a uplatňování metodických postupů vytvořených pro práci s žáky s autismem.

9. Metodické vedení zákonných zástupců žáka pro zajišťování domácí péče odpovídající potřebám žáka zahrnující zejména podporu v oblasti rozvoje funkční komunikace, sociálních dovedností, pracovních návyků, sebeobsluhy, volnočasových aktivit, zvládnání problémového chování.

10. Zajišťování metodické podpory pedagogickým pracovníkům v oblasti volby a uplatňování metodických postupů vytvořených pro práci se žáky s autismem.

11. Spolupráce se školskými zařízeními a ostatními účastníky péče, semináře, konzultace.

12. Spolupráce s organizacemi poskytujícími volnočasové aktivity.

13. Podpůrné rodičovské skupiny.

II.VII. Centrum poskytující služby žákům hluchoslepým, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky používá standardní činnosti speciální podle znevýhodnění uvedeného v § 6 odst. 1.

II.VIII. Centrum poskytující služby žákům s více vadami, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky používá standardní činnosti speciální podle typu znevýhodnění uvedeného v § 6 odst. 1; přitom vycházejí ze standardních činností společných pro všechna centra.

Příloha č. 3 k vyhlášce č. 72/2005 Sb.

Standardní činnosti školy

I. Standardní činnosti výchovného poradce

I.I. Poradenské činnosti:

I. Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:

a) koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství - kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka,

b) základní skupinová šetření k volbě povolání, administrace, zpracování a interpretace zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků,

c) individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti ve spolupráci s třídním učitelem,

d) poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků ve spolupráci s třídním učitelem,

e) spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy,

f) zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích krajských poboček Úřadu práce České republiky a poskytování informací žákům a zákonným

zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek,
g) poskytování služeb kariérového poradenství žákům cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.

2. Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky, včetně spolupráce na přípravě, kontrole a evidenci plánu pedagogické podpory pro žáky s potřebou podpůrného opatření v 1. stupni.

3. Zprostředkování vstupní a průběžné diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo mimořádně nadané žáky ve školských poradenských zařízeních.

4. Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při zajišťování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

5. Příprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.

6. Poskytování služeb kariérového poradenství pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zejména pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona.

I.II. Metodické a informační činnosti

1. Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy:

a) v otázkách kariérového rozhodování žáků,

b) s přípravou a vyhodnocováním plánu pedagogické podpory,

c) s naplňováním podpůrných opatření ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,

d) s tvorbou a vyhodnocováním individuálních vzdělávacích plánů,

e) v práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky.

2. Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence pedagogickým pracovníkům školy.

3. Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.

4. Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy.

5. Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízení v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.

6. Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.

7. Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.

II. Standardní činnosti školního metodika prevence

II.I. Metodické a koordinační činnosti

1. Koordinace tvorby, kontrola, evaluace a participace při realizaci minimálního preventivního programu školy.

2. Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislosti, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rasismu a xenofobie, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a

dalších projevů rizikového chování.

3. Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování. Vyhledávání a nastavení vhodné podpory směřující k odstranění rizikového chování.

4. Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.

5. Individuální a skupinová práce se žáky a studenty s obtížemi v adaptaci, se sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání.

6. Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisejí s přijímáním odlišnosti.

7. Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími odbornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence rizikového chování.

8. Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.

9. Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.

10. Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

II.II. Informační činnosti

1. Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.

2. Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.

3. Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování, zejména orgánů státní správy a samosprávy, středisek výchovné péče, poskytovatelů sociálních služeb, zdravotnických zařízení, Policie České republiky, orgánů sociálně-právní ochrany dětí, nestátních organizací působících v oblasti prevence, center krizové intervence a dalších zařízení, institucí a jednotlivých odborníků.

4. Předávání informací a zpráv o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům školy a školskému poradenskému zařízení.

5. Vedení dokumentace, evidence a administrativa související se standardními činnostmi v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a předávání informací o realizovaných preventivních programech školy pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence.

II.III. Poradenské činnosti

1. Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště ve spolupráci s třídními učiteli.

2. Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně

rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole.

3. Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

III. Standardní činnosti školního psychologa

1. Podílí se na vytváření programu poskytování pedagogicko-psychologických poradenských služeb ve škole, včetně programu primární prevence.

2. Komunikuje s vedením školy, pedagogy, žáky a zákonnými zástupci.

III.I. Diagnostika a depistáž

1. Spolupráce při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání.

2. Depistáž specifických poruch učení v základních a středních školách.

3. Diagnostika při vzdělávacích a výchovných problémech žáků.

4. Depistáž a diagnostika nadaných dětí.

5. Zjišťování sociálního klimatu ve třídě.

6. Screening, ankety, dotazníky ve škole.

III.II. Konzultační, poradenské a intervenční práce

1. Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým jsou poskytována podpůrná opatření prvního stupně, zejména pomoc při sestavování plánu pedagogické podpory a vedení.

2. Péče o žáky, kterým jsou poskytována podpůrná opatření druhého až pátého stupně, zejména pomoc při sestavování individuálního vzdělávacího plánu a vedení.

3. Individuální případová práce se žáky v osobních problémech, zejména konzultace a vedení.

4. Krizová intervence a zpracování krize pro žáky, pedagogické pracovníky a zákonné zástupce.

5. Prevence školního neúspěchu žáků, zejména náprava a vedení.

6. Kariérové poradenství u žáků.

7. Techniky a hygiena učení pro žáky.

8. Skupinová a komunitní práce s žáky.

9. Koordinace preventivní práce ve třídě, programů pro třídy apod.

10. Podpora spolupráce třídy a třídního učitele.

11. Individuální konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti výchovy a vzdělávání.

12. Konzultace se zákonnými zástupci při vzdělávacích a výchovných problémech dětí.

13. Podpora tolerantního a multikulturního prostředí ve škole a školském zařízení.

14. Podpora pro dlouhodobě selhávající žáky ve vzdělávání.

III.III. Metodická práce a vzdělávací činnost

1. Participace na přípravě programu zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání.

2. Metodická podpora při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

3. Metodická pomoc třídním učitelům.

4. Pracovní semináře pro pedagogické pracovníky, konzultace a metodické vedení.

5. Účast na pracovních poradách školy.

6. Koordinace poradenských služeb poskytovaných ve škole, zejména výchovného poradce, školního metodika prevence a třídních učitelů.

7. Koordinace poradenských služeb mimo školu a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, zdravotnickými a dalšími zařízeními.

8. Metodické intervence z psychodidaktiky pro učitele, včetně podpory při tvorbě školního vzdělávacího programu.

9. Besedy a osvěta zákonným zástupcům.

10. Prezentační a informační činnost.

11. Participace na přípravě přijímacího řízení ke vzdělávání ve střední škole.

IV. Standardní činnosti školního speciálního pedagoga

1. Podílí se na vytváření programu poskytování pedagogicko-psychologických poradenských služeb ve škole, včetně programu primární prevence.

2. Komunikuje s vedením školy, pedagogy, žáky a zákonnými zástupci.

IV.I. Diagnostika a depistáž

1. Spolupráce při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání dle potřeb a možností školy a školního poradenského pracoviště.

2. Vyhledávání žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb a zařazení do vhodného preventivního, zejména stimulačního, nebo intervenčního programu.

3. Vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče.

4. Vytyčení hlavních problémů žáka, stanovení plánu pedagogické podpory v rámci školy a mimo ni a stanovení druhu, rozsahu, frekvence, a trvání intervenčních činností.

5. Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb žáka, zejména shromažďování údajů o žákovi, včetně anamnézy rodinné a osobní, dále speciálně pedagogická diagnostika, zejména při vzdělávacích problémech žáků, pro navazující intervence ve školním prostředí, speciálně pedagogická diagnostika předpokladů pro čtení, psaní, počítání, předpokladů rozvoje gramotnosti, analýza získaných údajů a jejich vyhodnocení.

6. Speciálně pedagogická a etopedická diagnostika při výchovných problémech, stanovení intervenčního přístupu v rámci školy i mimo ni, dle potřeb, možností a profilace školy.

7. Screening, ankety, dotazníky ve škole týkající se speciálních vzdělávacích potřeb a rizika vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

IV.II. Konzultační, poradenské a intervenční práce

1. Intervenční podpora při realizaci plánu pedagogické podpory.

2. Dlouhodobá i krátkodobá individuální speciálně pedagogická péče za účelem naplňování podpůrných opatření pro žáky, speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, reedukační, kompenzační a stimulační činnosti; se žákem s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

3. Dlouhodobá i krátkodobá speciálně pedagogická péče o skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, reedukační, kompenzační a stimulační činnosti; se skupinami žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

4. Participace na vytvoření individuálního vzdělávacího plánu u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo plánu pedagogické podpory u žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb ve spolupráci s třídním učitelem, učitelem odborného předmětu, s vedením školy, se zákonnými zástupci žáka, se žákem a s ostatními partnery podpůrného týmu uvnitř i vně školy.

5. Průběžné vyhodnocování účinnosti poskytovaných podpůrných opatření pro žáky se

speciálními vzdělávacími potřebami a rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb u žáků, dle potřeby návrh a realizace úprav.

6. Preventivní intervenční programy v oblasti školního neúspěchu/výchovných problémů s uplatněním speciálně pedagogických/etopedických přístupů.

7. Participace na kariérovém poradenství - volba vzdělávací dráhy žáka, individuální provázení žáka.

8. Úpravy školního prostředí, zajištění speciálních pomůcek a didaktických materiálů.

9. Individuální konzultace pro rodiče, zabezpečení průběžné komunikace a kontaktů s rodiči žáka/zákonnými zástupci.

10. Individuální konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb a rizika vzniku speciálně vzdělávacích potřeb.

11. Speciálně pedagogické přístupy při řešení multikulturní problematiky ve školním prostředí.

12. Konzultace s pracovníky školských a dalších poradenských zařízení.

IV.III. Metodické, koordinační a vzdělávací činnosti

1. Příprava a průběžná úprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole - koordinace speciálně pedagogických poradenských služeb na škole.

2. Metodická pomoc třídním učitelům při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

3. Metodické činnosti pro další pedagogické pracovníky školy - specifika výuky a možnosti žáků dle druhu a stupně speciálních vzdělávacích potřeb, návrhy metod a forem práce se žáky - jejich zavádění do výuky, instruktáže využívání speciálních pomůcek a didaktických materiálů.

4. Pracovní semináře pro pedagogické pracovníky v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb a rizika jejich vzniku.

5. Kooperace s pedagogickými pracovníky školy zajišťujícími poradenské služby.

6. Kooperace se školskými poradenskými zařízeními a s dalšími institucemi a odbornými pracovníky ve prospěch žáka se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

7. Participace na vytváření školních vzdělávacích programů, individuálních vzdělávacích plánů, plánů pedagogické podpory s cílem rozšíření služeb a zkvalitnění péče o skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

8. Koordinace a metodické vedení asistentů pedagoga ve škole.

9. Besedy a osvěta zejména zákonným zástupcům.

Příloha č. 4 k vyhlášce č. 72/2005 Sb.

Standardní činnosti pedagogických a dalších pracovníků zajišťujících poradenské služby ve školských poradenských zařízeních

I. Psycholog ve školských poradenských zařízeních

Při poskytování činností uvedených v přílohách č. 1 a 2 v souladu s odbornými požadavky na dané povolání provádí

a) psychologickou diagnostiku za účelem stanovení vzdělávacích opatření pro žáka,

b) individuální diagnostiku, intervence a poradenské vedení dětí, žáků a studentů se vzdělávacími a výchovnými potížemi, které ovlivňují vzdělávání dětí, žáků a studentů,

c) skupinovou a individuální psychologickou diagnostiku jako podklad pro pomoc žákům

základních škol a žákům středních škol v případech komplikací při volbě další školy či povolání,

d) psychologickou diagnostiku a intervence v případech vzdělávacích a výchovných problémů,

e) psychologickou prevenci a reedukaci,

f) poradenské vedení žáků s výchovnými nebo vzdělávacími problémy, zejména obtížemi v adaptaci na školní prostředí nebo sociálně-vztahovými problémy,

g) poradenské služby pro zákonné zástupce žáků,

h) metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům škol v oblasti podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, s výchovnými problémy a s rizikovým chováním,

i) krizové intervence,

j) zpracování zprávy z vyšetření,

k) zpracování doporučení ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

II. Speciální pedagog ve školských poradenských zařízeních

Při poskytování činností uvedených v přílohách č. 1 a 2 v souladu s odbornými požadavky na dané povolání provádí

a) speciálně pedagogickou diagnostiku zaměřenou na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zejména na žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona podle jednotlivých speciálně pedagogických specializací, jimiž jsou:

1. psychoped se zaměřením na práci se žáky s mentálním postižením,

2. surdoped se zaměřením na práci se žáky se sluchovým postižením,

3. logoped se zaměřením na práci se žáky s vadami řeči,

4. tyflop se zaměřením na práci se žáky se zrakovým postižením,

5. somatoped se zaměřením na práci se žáky s tělesným postižením,

b) speciálně pedagogické poradenství a intervence v rámci komplexní péče o tyto žáky s cílem o dosažení co nejvyššího stupně naplnění jejich vzdělávacích možností a potřeb,

c) reedukace žáků s potřebou podpůrných opatření, rozvoj dílčích funkcí,

d) poradenské vedení zákonných zástupců včetně rodinných příslušníků dle odborného zaměření pracovníka,

e) metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům škol při zajišťování speciálně pedagogické péče o žáky,

f) zpracování zprávy z vyšetření,

g) zpracování doporučení ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných.

III. Sociální pracovník⁵⁾ ve školských poradenských zařízeních

Při poskytování činností uvedených v přílohách č. 1 a 2 v souladu s odbornými požadavky na dané povolání

a) provádí odborné činnosti v oblasti sociálně-právního poradenství a sociálních intervencí,

b) provádí analytické a metodické činnosti v sociální oblasti zaměřené na jednotlivce nebo rodiny v souvislosti se vzděláváním žáků,

c) v rámci poradenské služby realizuje sociální šetření a zjišťuje potřeby klienta,

d) zajišťuje komunikaci s klienty a jejich zákonnými zástupci,

e) spolupracuje v multidisciplinárním týmu, v rámci něhož informace poskytuje v rozsahu potřebném pro podporu při vzdělávání žáka,

- f) spolupracuje a podílí se na získávání podkladů v rámci poradenské služby,
- g) podílí se na stanovení návrhu podpůrných opatření,
- h) spolupracuje s dalšími osobami, jejichž činnost ovlivňuje poskytování poradenských služeb, zejména jinými školskými poradenskými zařízeními a orgány veřejné moci,
- i) poskytuje sociální poradenství a poradenství o sociálních službách nebo sociální rehabilitaci dostupné v daném regionu,
- j) poskytuje informace a zprostředkovává kontakt s institucemi poskytujícími pomoc a podporu žákům uvedeným v § 16 odst. 9 školského zákona.

IV. Metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně

Při poskytování činností uvedených v přílohách č. 1 a 2 v souladu s odbornými požadavky na dané povolání

- a) zajišťuje za poradnu specifickou prevenci rizikového chování a realizaci preventivních opatření v oblasti územní působnosti vymezené krajským úřadem,
- b) zajišťuje koordinaci a metodickou podporu školních metodiků prevence, organizuje pro ně pravidelné pracovní porady a semináře a poskytuje jim individuální odborné konzultace,
- c) na žádost školy a školského zařízení pomáhá ve spolupráci se školním metodikem prevence a dalšími pedagogickými pracovníky řešit aktuální problémy související s výskytem rizikového chování,
- d) udržuje pravidelný kontakt se všemi institucemi, organizacemi a subjekty, které se v kraji v prevenci rizikového chování angažují, aktualizuje síť odborných zařízení,
- e) spolupracuje s krajským školským koordinátorem prevence zejména při vypracovávání podkladů pro výroční zprávy či jiná hodnocení a při stanovování priorit v koncepci preventivní práce ve školství na úrovni kraje,
- f) pečuje o svůj odborný rozvoj formou dalšího vzdělávání v problematice specifické prevence.

Příloha č. 5 k vyhlášce č. 72/2005 Sb.

Poznámky pod čarou

¹⁾ Například zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ § 41 a 42 školského zákona.

⁴⁾ Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁾ § 109 a 110 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.